

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
jordbruksvetenskap

Nära, men ändå så långt borta

- Kritisk diskursanalys av två leaderstrategier 2014-2020

Close, but yet so far away

- Critical discourse analysis of two leader strategies 2014-2020

Clara Thorgren

Nära, men ändå så långt borta

- Kritisk diskursanalys av två leaderstrategier 2014-2020

Close, but yet so far away

- Critical discourse analysis of two leader strategies 2014-2020

Clara Thorgren

Handledare: Thomas Norrby, Sveriges Lantbruksuniversitet,
Institutionen för stad och land

Examinator: Malin Beckman, Sveriges Lantbruksuniversitet,
Institutionen för stad och land

Omfattning: 15 hp

Nivå: Grundnivå, G2F

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0523

Program/Utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Publiceringsår: 2015

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: landsbygdsutveckling, utvecklingsstrategi, diskursanalys, politisk rationalitet, intertextualitet

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Sammanfattning

Vi står inför ett nytt landsbygdsprogram 2014-2020, vilket innebär att blivande leaderområden arbetat med att ta fram nya lokala utvecklingsstrategier. Strategierna innehåller målskrivningar som syftar till att åtgärda det problem de anser finns i det ingående leaderområdet. Denna kandidatuppsats utgår från att ett problem konstrueras genom att det görs ett åtgärdsprogram för det, vilka dessa strategier ses som. Studien undersöker hur landsbygdens problembild konstrueras i två av dessa lokala utvecklingsstrategier samt hur åtgärder motiveras genom att skapa politisk rationalitet. En text bygger på tidigare texter eller språkbruk (Fairclough 2010:94-6). Därför undersöker studien hur de två strategierna *lånar* från andra texter och diskurser, vilket påverkar deras innehåll, därigenom deras problembild och åtgärder. Kritisk diskursanalys är uppsatsen teori och analysmetod.

Utgångspunkten tas i strategiernas meningsuppbyggnader och ord. Tyngdpunkten i diskussionen ligger i strategiernas innehåll, hur det uttrycker sig och om sättet att uttrycka sig är *lånat* från andra diskurser. Studiens resultat visar att den problembild som konstrueras i strategierna är brist på arbete, service, fritid, människor och dess engagemang.

Globaliseringen är något som leaderområdena måste förhålla sig till och staden är utvecklingens referenspunkt. I båda strategierna framträder en önskad landsbygd som attraktiv, aktiv, konkurrenskraftig och hållbar. Åtgärder motiveras dels genom att det förklaras varför de behövs, politisk rationalitet skapas också uttalat genom att i målskrivningarna visa vad det finns *för lite* av i dagsläget. Hur strategierna uttrycker sig, ordval samt hur diskurser *lånas* har påverkats av EU2020 och landsbygdsprogrammet, då strategierna måste avgränsa sig emot deras målsättningar. Åtgärderna kan på så sätt också motiveras eftersom det följer rådande politiska program.

Nyckelord: leadermetoden, diskurs, utvecklingsstrategi, politisk rationalitet, EU2020 landsbygdsprogrammet

Innehåll

1 Inledning	5
2 Syfte och frågeställningar	6
3 Teori och metod	7
3.1 Kritisk diskursanalys	7
3.2 Tillvägagångssätt	8
3.2.1 Begrepp	9
3.3 Reliabilitet och validitet	9
4 Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden 2014-2020	10
4.1 Materialbeskrivning	10
4.2 Genre	12
5 Resultat och analys	13
5.1 Tydliga målsättningar redan satta	13
5.2 Hur konstrueras landsbygdens problembild?	14
5.2.1 En bristande landsbygd	14
5.2.2 Den kompletta staden	16
5.2.3 Den oundvikliga globaliseringen	18
5.3 Vilka förändringar är önskvärda och hur motiveras de?	19
5.3.1 Den attraktiva landsbygden	19
5.3.2 Den aktiva landsbygden	20
5.3.3 Den konkurrenskraftiga landsbygden	21
5.3.4 Den hållbara landsbygden	22
6 Diskussion	23
6.1 Diskussion resultat- och analysdel	23
6.2 Metoddiskussion	24
7 Slutord	25
Källor och litteratur	26

1 Inledning

”Landsbygden har problem och brist på jobb är långt ifrån enda anledningen. Städerna har något att erbjuda som upplysta ungdomar idag vet finns tillgängligt där för dem – och de är villiga att flytta för att få ta del av det som erbjuds.” (tidningen Fokus 2014)

Vår bild av landsbygden kan i mångt och mycket bygga på den bild som finns i media. Jag läser allt oftare om att landsbygden avfolkas, att allt fler unga väljer att flytta till större städer och att staden har mer att erbjuda. Att landsbygden framställs som bristande i vissa medier är inte en nyhet för många. Hur landsbygden framställs är intressant att undersöka, men jag har valt ett annat fokus än mediala reportage. Jag har intresserat mig för hur landsbygden skildras i politiska dokument. Av intresset att undersöka vilka idéer och perspektiv som påverkar den praktik som många politiska dokument leder till, som i slutändan påverkar människors vardag. Jag har valt att studera två utvecklingsstrategier för lokalt ledd utveckling genom leadermetoden 2014-2020. Genom leadermetoden har politiska beslut delegerats ner för att fånga essensen i det lokala. Utvecklingsstrategierna har skapats för att försöka åtgärda landsbygdens brister i det ingående området. Att problem är kopplade till landsbygden bekräftar de genom sin existens, eftersom en åtgärd kräver ett problem. Det är en utgångspunkt för studien att ett problem konstrueras genom att det görs ett åtgärdsprogram för det. Studien syftar till att undersöka hur landsbygdens problembild konstrueras i strategierna samt hur åtgärder motiveras, hur de motiverar förändring genom att skapa politisk rationalitet. Alltså hur de får åtgärdsförslagen att framstå som det rationella, rätta sättet att hantera de problem som deras omgivande landsbygd har (Miller och Rose 1992:185 i MacKinnon 2000:296).

En text bygger på tidigare texter eller språkbruk (Fairclough 2010:94-6). Därför kommer jag att undersöka hur de två strategierna som utgör mitt material *lånar* från andra texter och diskurser, vilket kan ha påverkat deras innehåll, därigenom deras problembild och åtgärder. För att kunna undersöka det studien syftar till att undersöka måste språket i strategierna analyseras och kopplas till bredare teoretiska perspektiv. Den analysmetod som kommer att användas är kritisk diskursanalys.

2 Syfte och frågeställningar

De två strategier som utgör materialet för studien är hämtade från Skellefteå Älvdal- respektive Upplandsbygd.¹ Studiens syfte är att granska och analysera de två utvecklingsstrategierna med fokus på följande frågeställningar:

- **Hur konstrueras landsbygdens problembild?**
- **Vilka förändringar är önskvärda och hur motiveras de?**

Begreppen intertextualitet och interdiskursivitet kommer att användas för att illustrera hur strategierna lånar från andra texter och diskurser för att definiera problemen och motivera åtgärdsförslagen.

---

¹ Version 4 december
Kommer fortsättningsvis att kallas strategierna

3 Teori och metod

3.1 Kritisk diskursanalys

Studien tar sin utgångspunkt i texter, vilka är strategierna. Strategierna definierar och vill förändra sin omgivande landsbygd. För att undersöka *hur* strategierna definierar landsbygden och på *vilket sätt* de vill förändra den ska jag göra en kritisk diskursanalys av strategierna.

Kritisk diskursanalys (CDA) är formulerad av Norman Fairclough. Han menar att diskurser utgörs av praktiker för hur man kommunicerar. Diskurser ses som ett element av en social praktik (Fairclough 2010:381). Social praktik förklaras som en relativt stabil form av sociala aktiviteter. Varje social praktik innehåller flera sociala element, diskurs är ett av dem. Alla dessa element är relaterade till varandra, diskursen formar och formas av den sociala praktiken (Fairclough 2010:264). Jag förstår strategin som diskursen. Strategin beskriver problem och motiverar åtgärder för att förändra den sociala praktiken (sin omgivande landsbygd). Omgivningen påverkar diskursen medan diskursen syftar till att påverka omgivningen genom texten. Strategin kan i sin tur *låna* delar från andra texter och diskurser. En diskurs kan alltså föras vidare från text till text, olika diskurser kan också blandas i en och samma text (Fairclough 2010:94-6). Diskurser är ett sätt att representera aspekter av världen och innehåller antaganden om verklighetens beskaffenhet som handlingsnormer och värderingar och är på så sätt ideologiskt laddad (Fairclough 2010:7-9).

Strategierna har alltså skapats för att förändra sin omgivning. Strategierna kan därför ses som en åtgärd, åtgärder kommer till för att lösa *fel*. Det ligger i CDA:s ansats att hellre granska det som är *fel* i ett samhälle. Men vad som är *fel* konstrueras utifrån värderingar och människors värderingar skiljer sig åt. Alltså är *felet* som konstrueras genom strategierna inte det enda sättet att förklara landsbygdens beskaffenhet. Fairclough menar att det är viktigt att kritiskt granska hur dessa *fel* konstrueras (ibid). När politik granskas ur detta perspektiv läggs fokus på de som styr den sociala praktiken. Alltså granskas hellre de som utövar makt än dem som utsätts för den. Strategierna passar in under den ansatsen eftersom de kommer att styra den sociala praktiken när de sätts i bruk. Analysmetoden används inte för att objektivt granska

diskurser, den används för undersöka om dessa *fel* i samhället kan förklaras på ett bättre sätt (ibid).

3.2 Tillvägagångssätt

Genom språket skapar vi representationer av verklighetens beskaffenhet. Språket är därför en viktig källa för att synliggöra diskurser. Därför tar studien sin utgångspunkt i strategiernas innehåll. Analysen görs i tre dimensioner- av text, av den diskursiva praktiken och av den sociala praktiken (Fairclough 2010:255–280). Av utrymmesskäl kan den diskursiva praktiken (innefattar textens produktion och konsumtion) inte studeras lika utförligt.

Textanalys- Analysen börjar i texterna, vilka går igenom noggrant. Jag använder verktyg formulerade av Richardson som fokuserar på:

Användningen av ord (lexis) - ordval, nyckeltal, hur man benämner individer. Relationen mellan längre uttryck och ord (Richardson 2007:47–54).

Meningsuppbyggnader- vad texterna har för förhållningssätt, vilken grad av instämmande texterna förmedlar och vilken sanning som texterna vill förmedla, modaliteten (Richardson 2007:54–62). *Outtalade ord-* betydelser är inte alltid direkta i en text när den läses från sitt uppenbara innehåll. Det kan finnas underliggande betydelser i texten som man förutsätter att läsaren förstår (Richardson 2007:62-4).

En viktig utgångspunkt inom CDA - är att det som sägs i en text sägs mot bakgrund av det osagda (Fairclough 2003:55–7). Detta är en viktig utgångspunkt för att se hur landsbygdens problembild konstrueras. För att förtydliga: om det står ”landsbygden kan bli bättre” så kan man enligt CDA anta att landsbygden inte är tillräckligt bra i dagsläget, vilket också uttalat skapar politisk rationalitet eller orsakssamband. Deras åtgärder motiveras eftersom de strävar efter att göra landsbygden *bättre*.

Därefter studeras delar av den **diskursiva praktiken**, i detta steg undersöks vilka diskurser som *lånas*. I det sista steget studeras den **sociala praktiken**, som representerar textens sammanhang. Jag har valt att låta strategiernas omgivande landsbygd och de problem som är kopplade till den stå för den sociala praktiken. I detta steg relateras analysen av strategierna till mer övergripande sociala strukturer (Fairclough 2010:94-6).

3.2.1 Begrepp

Att text på något sätt bygger på tidigare texter eller språkbruk är en utgångspunkt inom CDA och för denna studie (Fairclough 2010:94-6). Alltså har texter och bakomliggande diskurser på något sätt påverkat strategiernas konstruktioner av landsbygden samt hur de motiverar åtgärdsförslagen. För att kunna synliggöra hur och hur mycket kommer studien att granska och analysera texterna med hjälp av begreppen intertextualitet och interdiskursivitet. Jag undersöker hur strategierna bygger på tidigare texter- intertextualitet, samt om de innehåller sätt att uttrycka sig som kan härledas till andra diskurser- interdiskursivitet (ibid.). Begreppet rekontextualisering är en typ av interdiskursivitet, vilket kommer att användas för att belysa när strategierna uttrycker sig på ett sätt som är hämtat från ett annat fält (än de politiska) (Fairclough 2010:76-7).

3.3 Reliabilitet och validitet

Eftersom studien bygger på tolkningar av språk har jag valt att kort redogöra för hur jag förhåller mig till undersökningens reliabilitet och validitet. För att uppfylla dessa krävs det motiv för att bevisa att de tolkningar som gjorts inte är knutna till mina upplevelser och värderingar. Reliabilitet handlar om att vara noggrann i studiens alla led. I denna studie är tolkningsaspekten en reliabilitetsfråga. Jag har försökt att under textgenomgången vara tillräckligt noggrann för mitt syfte (Bergström & Boreus 2012:42).

Validiteten avgörs om jag undersöker det jag avser att undersöka, om jag kan besvara min fråga med min undersökningsmetod (Bergström & Boreus 2012:41). Mitt metodval och min teoretiska utgångspunkt är sammankopplade vilket kan vara en fördel när de ska appliceras på syftet. Jag har citerat många utsagor från strategierna (i mån av plats), just för att försöka öka validiteten. Generaliserbarheten är låg och den aspekten är underordnad i studien.

4 Lokalt ledd utveckling

Leadermetoden är en metod för att utveckla landsbygden, framtagen av Europeiska Unionen (EU). Leader är en förkortning av en fransk mening, och har enligt jordbruksverket översatts som *“samordnade aktiviteter för ekonomisk utveckling på landsbygden”*. Beslutsfattandet och administrationen har decentraliserats till lokala aktionsgrupper (LAG) vars uppgift är att ta fram en strategi och i enlighet med denna fördela pengar till olika utvecklingsprojekt inom ett visst avgränsat område (leaderområde). Strategin är också en ansökan om att få bilda ett leaderområde. LAG ska vara ett samarbete mellan offentlig, ideell och privat sektor. Samarbetet mellan LAG och aktörer i det berörda området ska ske utifrån lokala förutsättningar och initiativ (Jordbruksverket a).

I den lokala utvecklingsstrategin har man kommit fram till vilka insatser som ska prioriteras under programperioden. Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden ingår i landsbygdsprogrammet. Fyra fonder kommer att samordnas i utvecklingsarbetet (jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, havs och fiskerifonden, socialfonden och regionala utvecklingsfonden). Leaderområdena bestämmer själva vilka fonder som de vill integrera i sin strategi. Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet för lokalt ledd utveckling i alla fonderna (Jordbruksverket b).

4.1 Materialbeskrivning

De två strategier som utgör materialet för studien är hämtade från Skellefteå Älvdal- respektive Upplandsbygd. Tidigast hösten 2015 kommer jordbruksverket att fatta beslut om leaderområdena kan starta. Strategin är inte den ”klubbade” utvecklingsstrategin för respektive leaderområde (Jordbruksverket c). Jag anser att det ändå är av intresse att kritiskt granska strategierna, jag tror inte att de problembilder som framträder kommer att ändras markant.

Skellefteå Älvdal kommer att omfatta kommunerna: Malå, Norsjö och Skellefteås kommuner. Upplandsbygd kommer att omfatta kommunerna: Östhammar, Uppsala, Knivsta och Sigtuna

Nedan följer kort information om områdenas geografiska och demografiska läge:

	Upplandsbygd	Skellefteå- Älvdal
Antal invånare i utvecklingsområdet, exklusive tätorter >20 000 invånare	120 981	43 028
Områdets totalstorlek i km ² , exklusive tätorter > 20 000 invånare	4211 km ²	10 197 km ²
Antal invånare per km ² exklusive tätorter	28,7	4,2
Befolkningsförändring hela området, för åren 2007-2013	Flyttnetto: 237 Födelsenetto: 173	Befolkningsförändring: - 490
Andel av befolkningen i procent för hela området		
25-44 år	24,4 %	19,3 %
65- år	16,8 %	24,4 %

Strategierna har gjort egna liknande tabeller dock mer omfattande. Det jag vill belysa genom att redovisa vissa delar är de geografiska och demografiska skillnaderna. I området som Upplandsbygd omfattar bor det betydligt fler människor samtidigt som området är betydligt mindre. I området som Skellefteå Älvdal omfattar minskar befolkningen medan den ökar i Upplandsbygds område.

Dessa två strategier valdes för att jag vill studera strategier med olika geografiska och demografiska lägen. En storstadsnära region och en region som inte har staden lika lättillgänglig. För att se om det kan påverka strategiernas problembilder samt hur de motiverar åtgärdsförslagen. Tidsutrymmet gör att studien inte kan omfatta fler strategier. Genom detta

förfarande kan jag givetvis inte generalisera resultaten utan bara uttala mig om de områden och de strategier jag har synat.

4.3 Strategiernas genre

Strategierna tillhör en politisk genre - politiska dokument med inriktning mot landsbygdsutveckling. Politik kan förklaras som "*aktiviteteten som avgör fördelningen av samhällets gemensamma resurser, eller vem som får vad, när och hur*" (Lasswell 1936 i Bretzer 2010). Strategierna passar in under förklaringen eftersom de är dokument som kommer ligga till grund för ett politiskt arbete vars syfte är att utveckla samhället på ett visst sätt genom att fördela en del av samhällets gemensamma resurser. Mot bakgrund av detta tolkas strategierna som politiska åtgärdsprogram. Det är intressant att säga något om strategiernas genre eftersom den påverkar innehållet, bestämmer valet av textmönster, genre är en språklig kategorisering (Fairclough 2010:255–280). Strategiernas ordval och meningsuppbyggnader påverkas av att de är politiska åtgärdsprogram, strategierna *för sig* på ett visst sätt som ingår i genren.

Strategierna är också en ansökan om att få bilda ett leaderområde vilket kan ha påverkat dess innehåll och sätt att uttrycka sig. Strategin är utgångspunkten för vad som ska komma att värderas i leaderområdet.

Strategierna beskriver först områdets olika behov och utvecklingsmöjligheter därefter beskriver strategierna åtgärdsförslagen. Strategierna innehåller övergripande mål, horisontella mål och insatsområden med olika delmål. Att först förklara varför åtgärder behövs för att sedan förespråka vissa förändringar är en vanlig semiotik för att legitimera strategier. Vanligt förekommande i politisk retorik, på så sätt kan genren påverkat textmönstret (Fairclough 2010:249).

5 Resultat och analys

Resultat och analys presenteras parallellt, det blir lättare att förstå de analytiska verktygen om de presenteras med utdrag från strategierna. Under textanalysen identifierades sju framträdande teman. De omfattar huvuddragen kring hur landsbygdens problembild konstrueras samt hur strategierna vill förändra den omgivande landsbygden. Först ges en inledning till hur strategierna *lånar* från andra texter därefter presenteras de sju teman.

5.1 Tydliga målsättningar redan satta

Det allra första som gjordes undertextanalys- fasen var att bläddra igenom strategierna, för att få ett grepp kring stukturen. Stukturen är nästintill identisk, vilket tyder på- att författarna har följt en mall under produktionen. Vissa delar av strategierna är även förtryckta i mallen, således är vissa stycken i de olika strategierna till och med är identiska, utsagan nedan är ett exempel på det.

”Alla projekt som prioriteras med hjälp av denna utvecklingsstrategi bidrar till att uppnå EU:s tillväxtstrategi EU2020. Därför bygger alla mål och processen för projekturvalet i strategin på de mål som är satta i de inblandade operativa programmen för struktur- och investeringsfonderna” (Upplandsbygd:4, Skellefteå Älvdal:3)

Det är inte bara en tydlig mall som ska följas, strategiernas målsättningar måste bidra till EU:s och Sveriges mål, vilket är en mycket tydlig form av intertextualitet (Fairclough 2010:94–96). Eftersom de måste *låna* ideologiskt laddade diskurser som kommer med EU2020 och de inblandade programmen bidrar strategierna till att upprätthålla *deras* antaganden kring landsbygdens beskaffenhet (Fairclough 2010:3–10). Det behöver inte innebära att det råder missnöje i de olika föreningarna, men förfarandet visar föreningarnas begränsade frihet att utforma strategin efter egen vilja eftersom författarna måste avgränsa sig emot andras målsättningar. Hur mycket detta har påverkat strategierna kommer att synliggöras i uppsatsens kommande delar.

5.2 Hur konstrueras landsbygdens problembild?

De tre teman som kommer att presenteras i detta avsnitt är: en bristande landsbygd, den kompletta staden och den oundvikliga globaliseringen.

5.2.1 En bristande landsbygd

“Utmaningen är att skapa en levande landsbygd som ger både unga och äldre med olika etniska ursprung tillgång till utvecklande arbetsuppgifter, väsentlig samhällsservice och meningsfull fritid” (Upplandsbygd:9) ² Båda strategierna framhåller bristen på arbetsuppgifter, samhällsservice och fritid som ett *fel* med landsbygden. Genom att säga att utmaningen är att skapa - finns det idag inte utvecklande arbetsuppgifter, väsentlig service och meningsfull fritid.

Ett övergripande mål i Skellefteå- Älvdals strategi är att bli *“En livskraftig del av Europa med fungerande service, logistik och kommunikationer”*(Skellefteå Älvdal:1) ³ Eftersom detta eftersträvas kan det antas inte finnas idag. Genom att titta på det som saknas eller delvis saknas definieras bristerna. Landsbygdens problembild framträder delvis i det uttalade, den blir synlig i målskrivningar. De målskrivningar som är anpassade efter andra texter, på så sätt påverkar EU2020 och de inblandade programmen även strategiernas problembilder.

I båda strategierna är människor en uttalad brist på landsbygden. Att de blir allt färre men också deras sätt att vara på, vilket är ytterligare ett av landsbygdens *fel*. I Skellefteå Älvdals strategi kan man läsa att *“Den största utmaningen i området är att befolkningen på landsbygden minskat kraftigt, vilket försämrat underlaget för livsmedelsbutiker och andra typer av samhällsservice”* (S:7) Det står också att invånarna i Skellefteå Älvdals område lider av *hemmablindhet*- *“Invånare, företag och beslutsfattare har inte insett vilken “skatt” området har i sin rika natur”* (S:8). Enligt strategin har landsbygdsborna också ett bristande intresse för vidareförädling. Deras minskande barnafödande leder till lägre invånarantal, vilket försämrar servicen (S:32). *“Det finns ingen tradition att tillvarata nyinflyttades*

---

² Kommer fortsättningsvis att refereras (U:9)

³ Kommer fortsättningsvis att refereras (S:1)

kompetens” (S:33). Ytterligare framställs olika typer av attityder som problem, t ex avundsjuka, ointresse, blyghet inför det nya och negativ syn på främlingar (S:33).

Upplandsbygd expanderar i stort, befolkningen minskar endast “*i de perifera områdena*”(U:8). Även människorna i Upplandsbygds område beskrivs som bristande. ”*Det är för lite samarbete mellan människor på landsbygden i Uppland för att den ska utvecklas ekonomiskt och vara livskraftig*”(U:43). Det är alltså landsbygdsbornas brist på samarbete som gör att landsbygden inte utvecklas önskvärt.

De antaganden som görs om lokalbefolkningens bristfällighet är en länk till den sociala praktiken. Även om människorna inte endast definieras genom brister är dem inte tillräckligt bra. Viljan att förändra landsbygdsborna är ett tydligt exempel på hur strategierna vill förändra den sociala praktiken. När strategierna beskriver landsbygdsbefolkningens brister i vardera området beskrivs befolkningen oftast som en enhet, vilket döljer/avpolitiserar lokalbefolkningens olikheter (se utsagorna ovan). Strategiernas sätt att beskriva befolkningen som en enhet gör att alla landsbygdsbor framställs som bristande.

Inte heller landsbygden framställs som mångfasetterad, det skrivs om *en landsbygd*.

”*Leadermetoden skapar förutsättningar för landsbygdens människor [...]*” (U:3)

”*Hälsofrämjande åtgärder för landsbygdens unga*” (U:13)

”*[...], innebär minskad befolkning på landsbygden*” (S:6)

”*Nybygganden på landsbygden [...]*” (S:6)

Att varken landsbygden eller dess människor beskrivs som mångfasetterade gör att de åtgärder som ska göra landsbygden *bättre* blir representativa för hela landsbygden och för alla dess människor. Om det finns meningsskiljaktigheter och skillnader som osynliggörs kan det vara problematiskt att undergräva dessa. Eftersom strategiernas konstruktioner av landsbygden leder till förändringar i praktiken, vilket påverkar människors vardag. Om bilden av landsbygden är förenklad kan åtgärderna bli missanpassade. Den bilden som förmedlas i strategierna kan också komma att påverka människor syn och andra diskurser, precis som andra diskurser har påverkat strategierna (Bergström & Boreus 2012:164). Leadermetoden är en del av landsbygdsprogrammet vilket kan antas ha påverkat strategierna interdiskursivt. Sätt att uttrycka sig kan likna de diskurser som kommer med landsbygdsprogrammet. En överblick

av landsbygdsprogrammets sätt att uttrycka sig visar att de liknar strategiernas sätt att skriva om en landsbygd.

”Sveriges landsbygd präglas av gleshet och avskildhet [..].” (Landsbygdsprogrammet 2014:39)⁴ ”Landsbygdens gleshet och bristande infrastruktur har [...]” (LBP:41).

”Stödjande innovationssystem saknas eller är mycket svaga inom lantbruket och på landsbygden [...]” (LBP:42).

5.2.2 Den kompletta staden

Upplandsbygds strategi skriver om delar av landsbygden som “*de perifera delarna*”(U:9).

Vilket gör att staden blir en tydlig utgångspunkt eftersom landsbygden är i periferin.

“*Stadsnära landsbygd är det lättare att klara sig. Där kan nya ideer prövas och nya företag startast tack vare närheten mellan stadsbor och landsbygdsbor*”(U:12). Strategin är indragen i en social praktik där närheten till staden ses som en stor tillgång. Upplandsbygds strategi ser trots den rådande landsbygdsproblematiken positivt på landsbygdsutvecklingen. Just eftersom landsbygden är inom *rimligt avstånd*. En styrka som framhålls i SWOT- analysen är “*Skolor inom rimligt avstånd*”(U:52), vilket visar ett tydligt förhållningsättet- närheten är väsentlig. Utan den hade skolor antagligen befunnit sig på orimligt avstånd. “*Närheten till*” – framställs i strategin över 10 gånger som en av Upplandsbygds styrkor. Ytterligare ett exempel på att strategins utgångspunkt är staden - är att det skrivs om de sydliga delarna (där Uppsala centralort ligger) som *här*, medan de mer norra delarna ibland beskrivs som *där*.

Landsbygdens stryka i Upplandsbygd är närheten till staden, det är tydligt igenom hela strategin (U:52-7)

I Skellefteå Älvdals strategi framställs inte staden som en lika uttalad tillgång utan snarare ett hot. “*Ökad urbanisering de senaste decenniet (har) lett till nedläggning av livsmedelsbutiker på landsbygden och till ett sämre utbud av service i samhällena i området*”(S:13). Det är stadens dragningskraft som gör att människor flyttar. Styrkan i Skellefteå Älvdal finns i naturen, närheten till vildmarken. “*Naturen kan fungera som ett dragplåster för människor*

---

⁴ Kommer fortsättningsvis att refereras (LBP:39)

som vill lämna storstäder och bosätta sig på landsbygden” (S:7) Det som bland annat gör naturen fantastisk är tystnaden, stillheten och norrskenet (S:29).

*“På landsbygden kan man köpa attraktiva hus för en kostnad som ligger långt under de priser som gäller för storstäderna”(S:7). När strategin lyfter styrkor med landsbygden jämför de med staden som inte har samma styrkor, de ser staden i konkurrens. Dock är landsbygdens alla brister stadens styrkor. De skriver att allt fler människor väljer staden framför landsbygden, vilket innebär fördelar för staden. Kulturutbudet blir större, bred arbetsmarknad säkerställs och social stabilitet skapas, detta gör att ännu fler människor vill bosätta sig i staden eftersom *“Människor söker sig i allt större utsträckning till attraktiva boendemiljöer”(S:35). Att staden är den attraktiva platsen att bo på erkänner strategin (mer eller mindre reflekterat).**

*“Landsbygden förmår inte att locka till sig människor”(U:9) I Upplandsbygds område har landsbygden inte ork nog att locka till sig människor. I Skellefteå Älvdals strategi utgår de från att människor från landsbygden flyttar till staden. Det visar skilda utgångspunkter, men att staden är referenspunkten för utveckling har strategierna gemensamt. Det som landsbygden inte har finns i staden. Kulturgeografiska forskaren Susanne Stenbacka menar att den rumsliga märkningen av staden och landsbygden reproduceras av individer (både stads- och landsbygdsbor) och denna märkning ger landsbygden en viss identitet, ofta som bristande och det urbana perspektivet slår igenom, vilket det har gjort i båda strategierna. Det råder en urban norm i båda strategierna och landsbygden blir *den andra*. Staden har makten, vilket blir tydligt genom uttryck som centrum-periferi (jfr Upplandsbygds uttryck) (Stenbacka 2015 från jordbruksverket). Att staden är referenspunkten för landsbygdens utveckling kan ses som en diskurs. Den diskursen som råder i strategierna reproduceras enligt Stenbacka ständigt, både av landsbygdsbor och stadsbor, likaså i strategierna. *”Ett väl utbyggt bredband ger möjligheter för landsbygden att erbjuda en del av det utbud som staden erbjuder, vilket kan öka landsbygdens attraktivitet.”(LBP:47) Citatet hämtat ur landsbygdsprogrammet belyser ytterligare diskursen som lånas av strategierna. Om landsbygden lyckas erbjuda en del av det som finns i staden kan den bli mer attraktiv. På så sätt blir det rationellt att sträva efter de fördelar som staden har även på landsbygden.**

5.2.3 Den oundvikliga globaliseringen

”Allt fler människor har möjlighet att ta del av ökat utbyte av ideer, arbete, religioner och kulturer vilket ger större mångfald av livsstilar för människor. Globaliseringen innebär mycket för näringslivet i form av ökad handel och ekonomiskt utbyte” (S:33)

Samtidigt som- *“Globaliseringen leder till klimatutmaningar, ökad energianvändning och stort behov av naturresurser” (U:46)*. De komplexa - globala utmaningarna är ytterligare något som områdena måste förhålla sig till. När strategierna skriver om de globala utmaningarna som *globaliseringen* framstår den som ett subjekt vilket döljer aktörerna som faktiskt ligger bakom den och globaliseringen i sig presenteras som en aktör. Ordet har normaliserats till ett substantiv (Bergström & Boreus 2012:391-9). EU2020 uttrycker sig på liknande sätt. Strategierna måste vara förenliga med EU2020 vilket kan ha gjort att de *lånar* den globala diskursen därigenom.

Citatet är från EU2020 tillväststrategi- *“EU står inför tydliga men utmanande val. Antingen tar vi gemensamt itu med den omedelbara utmaningen – återhämtningen – och de långsiktiga utmaningarna – globalisering, ansträngda resurser, den åldrande befolkningen – för att hämta in den senaste tidens förluster, återvinna konkurrenskraften, öka produktiviteten och föra in EU på en uppåtgående välståndskurva (”hållbar återhämtning”).” (EU2020:8)*

Att båda strategierna skriver om globaliseringen visar att de har en global omvärldsbild, att den sociala praktiken måste förhålla sig till mer än de utmaningar som områdets landsbygd står inför. Sättet att skriva om globaliseringen - som ett ofrånkomligt system som de måste förhålla sig till gör att inget annat framstår som rationellt än att anpassa politiken och ekonomin efter den rådande processen som *globaliseringen* skapar (Fairclough 2010:455–477).

5.3 Vilka förändringar är önskvärda?

I förra avsnittet presenterades landsbygdens brister och referensramar. I detta avsnitt presenteras huvuddragen kring det strategierna anser är en önskad framtid, fyra teman kommer att presenteras: Den attraktiva landsbygden, den aktiva landsbygden, den konkurrenskraftiga landsbygden och hållbara landsbygden.

5.3.1 Den attraktiva landsbygden

”Främja aktiviteter som gör landsbygden attraktiv” (U:3)

”Det gäller att öka attraktiviteten för att området ska kunna locka boende och besökare”
(S:12)

Strategierna skriver om attraktivitet. Vad ordet innefattar förklaras inte och är ett exempel på strategiernas bitvis otydliga stil. Men att *vi* tillsammans ska göra landsbygden attraktiv genom leadermetoden följer både denna och tidigare programperiod i landsbygdsprogrammet.

Jordbruksverkets information om leader i landsbygdsprogrammet 2007-2013 är döpt till *”Tillsammans gör vi landsbygden attraktiv”* (jordbruksverket F). Sättet strategierna uttrycker sig kan härledas till dessa dokument. Vad som framkommer i strategierna är att landsbygden och dess funktioner inte bara ska vara attraktiva också - innovativa, hållbara, inkluderande, levande, livskraftiga, kreativa, inflytelserika, meningsfulla, utvecklande, näringsattraktiva, engagerande, deltagande, förankrade.

Dessa mångtydiga ord döljer snarare mer än vad de förtydligar. Sådana begrepp är inte helt ovanliga i politiska dokument (Fairclough 2010:380–391). Otydligheten kan belysas genom att återgå till citatet *“Utmaningen är att skapa en levande landsbygd som ger både unga och äldre med olika etniska ursprung tillgång till utvecklande arbetsuppgifter, väsentlig samhällsservice och meningsfull fritid”*(U:9). Vad utvecklande arbetsuppgifter och meningsfull fritid är, är dels subjektivt upplevt. Orden är också utbytbara, det hade kunnat stå

meningsfulla arbetsuppgifter och utvecklande fritid. Eftersom strategin kommer att styra LAG:s arbete som i sin tur beslutar vilka projektansökningar som får stöd, kommer LAG att definiera dessa begrepp. De definitioner som LAG väljer att applicera på begreppen kommer att påverka de som ansöker om stöd, vilket visar att de som utformar innehållet i politiska texter har makt (Fairclough 2010:7-9).

Begreppet *overwording* innebär att man ofta använder ord och dessa ord har liknande betydelser som levande och livskraftig. Detta visar att det finns en viss upptagenhet kring ett visst perspektiv (Fairclough 1992 i Yongbing Liu 2008). Jordbruksverkets tidigare strategi för landsbygdsprogrammets nationella projektstöd (2007-2013) är döpt till - "*en livskraftig landsbygd*". I den strategin används begreppen- livskraftig, levande och attraktiv flertal gånger (jordbruksverket D). Även i landsbygdsprogrammet 2014-2020 används begreppen flertal gånger för att beskriva en önskad framtid, ordet attraktivt används över 30 gånger. Vilket visar att sättet strategierna uttrycker sig på är likt andra texter. Både stilen att skriva om (ibland något otydligt) och sättet att representera en önskad framtid för landsbygden är lånat från andra texter inom genren. Strategierna bidrar då till att upprätthålla *andras* antaganden om en önskad framtid. Eftersom strategierna måste följa de målsättningar som finns i EU2020 och de inblandade programmen kan den önskade framtiden motiveras genom att den är förenliga med de ovannämnda.

5.3.2 Den aktiva landsbygden

“Den lokala gemenskapen har ökat och kunskapen hos civilsamhället har blivit större gällande deras uppdrag som samhällsbyggare”(U:31)

Outtalat har civilsamhället inte tillräckligt stor kunskap om deras uppdrag som samhällsbyggare och den lokala gemenskapen är för låg. I studiens tidigare delar har det framgått att strategierna anser att lokalbefolkningen har brister. Vad som gäller för båda strategierna är att de vill förändra människorna som bor på landsbygden. Enligt Upplandsbygds strategi ska den ideala landsbygdsbon inte bara vara en del av en lokal gemenskap denne ska också vara engagerad. *“En stark förankring i bygden och stort engagemang för bygdens fortlevnad är en viktig tillgång för att utveckla en levande och inkluderande landsbygd.”(U:23)* Orden stark, stor och viktigt gör att meningen blir mer

värdeaddad. Meningen vill verkligen belysa vikten av förankring och engagemang som något ofrånkomligt för att lyckas utveckla området.

Strategierna konstruerar en ideal landsbygdsbo, de önskar en annan social praktik, en där alla landsbygdsbor i området är aktiva och engagerade.

“Åtgärderna inom lokalt ledd utveckling utgår från ett underifrånperspektiv och gör att det lokala engagemanget tas till vara för att utveckla landsbygden.” (LBP:93) Även i landsbygdsprogrammet tillskrivs de lokala ett stort ansvar för att utveckla landsbygden. Strategierna och utsagan ovan uttrycker sig på ett sätt som om engagemang vore något som alltid finns, det måste bara tas tillvara mer. Något som alltid kan bli större, något som inte heller verkar kunna förbrukas. Om fler människor var engagerade likt den ideala landsbygdsbon skulle landsbygdens problem kanske vara botade? Den som engagerar sig i inom lokalt ledd utveckling får fördelar (stöd) om den engagerar sig förenligt med leaderområdets, Sveriges och EU:s mål. Om fler engagerar sig kommer landsbygden istället definieras som *”attraktiv”, ”livskraftig”, ”förankrad”, ”inflytande”, ”deltagande”* (vad det nu innebär). Strategierna hämtar begrepp från en demokratisk diskurs när de uttrycker sig om en önskad framtid.

5.3.3 Den konkurrenskraftiga landsbygden

För att lyckas vara en del av de ofrånkomliga systemet (*globaliseringen*) ställs allt högre krav på konkurrenskraft. Det är riktning mot mer marknadsorienterade former (benämns ofta som New Public Management) (Hedlund & Montin 2009:10). En rekontextualisering från en marknads-ekonomisk diskurs. Utsagan från Skellefteå Älvdals strategi belyser vikten av jobba för konkurrenskraftiga företag för att kunna vara en del av *systemet*. Läs globaliseringen innan- *“Detta ställer allt högre krav på företagen att vara konkurrenskraftiga och hänga med i utvecklingen och den globala konkurrensen. Man kan inte längre verka endast lokalt utan man måste agera globalt och lokalt samtidigt.”*(S:33) Det modala hjälp verbet *måste* visar ett tydligt förhållningssätt, företagen *måste* agera globalt för att vara konkurrenskraftiga. Att sträva efter konkurrenskraft kan vara ett uttryck för en nyliberal ideologi. Att de lokala landsbygdsborna ska utveckla det ingående området står tydligt men också den politik som finns i strategierna initieras här på ett nätverksliknande och marknadsliknande sätt (Hedlund

& Montin 2009:10). Denna rekontextualisering görs inte endast av strategierna utan kan härledas ur EU2020. ”*En större forsknings- och utvecklingskapacitet och innovation inom ekonomins alla sektorer, kombinerat med ökad resurseffektivitet, kommer att leda till ökad konkurrenskraft och främja nya arbetstillfällen*” (EU2020:11).

”*Innovativa företagsformer, produkter och metoder kan öka landsbygdsföretagens konkurrenskraft*” (U:20). Förmåga att ta fram nytt - nya metoder, nya produkter, nya servicelösningar, nya organisationsformer är en av åtgärderna för att öka landsbygds konkurrenskraft. I Upplandsbygds strategi är innovation ett av de horisontella målen. I Skellefteå Älvdals strategi finns innovation med i de övergripande målen. Strävan efter innovation visar att de ingår i en slags innovations- diskurs, tilltro till det nya, oupptäckta. Strategiernas målsättningar inom detta tema är en tydlig form av intertextualitet eftersom de öppet bygger på EU2020: målsättningar (Fairclough 2010:94-6). En del av EU2020:s prioriterade områden är just innovation (EU2020:3). Sverige har också skapat en nationell innovationsstrategi som ska ligga till grund för innovationsarbetet. Implementering av nytt, bekräftas även där som viktiga. Den strategin har en bred definition på vad innovation är, vilket även strategierna har (Regeringskansliet 20120 i LBP:37). Strategierna reproducerar alltså en slags innovations- diskurs. Eftersom globaliseringen ses som ett ofrånkomligt system, är följsamma åtgärder politiskt rationella. Här blir ekonomiskt rationella åtgärder även politiskt rationella.

5.3.4 Den hållbara landsbygden

I Upplandsbygds strategi kan man läsa “[...] *allt vi gör ska leda till hållbarare bygder i de tre dimensionerna ekonomiskt, miljömässigt och socialt*” (U:15) Att landsbygden ska vara hållbar inom de tre dimensionerna kan antas vara en rationell strävan. I Skellefteå Älvdals övergripande mål - *En livskraftig del av Europa* står det skrivet att ekonomisk, social och ekologisk utveckling är önskvärt (S:35). Interdiskursiviteten med landsbygdsprogrammet blir tydlig när man på jordbruksverkets hemsida kan läsa att målet med landsbygdsprogrammet är att skapa social, ekonomiskt och ekologiskt utveckling (jordbruksverket D). Denna omfattande diskurs ramar in strategiernas strävan, vilket visat sig vara en reproduktion från rådande landsbygds politik som kommer med landsbygdsprogrammet.

6 Avslutande diskussion

I detta kapitel kommer resultat- och analysdelen att diskuteras, följt av en metoddiskussion.

6.1 Diskussion resultat- och analysdel

I min resultat- och analysdel har jag ringat in sju teman, dessa omfattar huvuddragen gällande problembilden och hur strategierna vill förändra sin omgivande landsbygd. Studiens resultat visar att den problembild som konstrueras i strategierna är bristen på arbete, service, fritid, människor och dess engagemang. *Globaliseringen* är något som leaderområdena måste förhålla sig till och staden är utvecklingens referenspunkt. I båda strategierna framträder en önskad landsbygd som attraktiv, aktiv, konkurrenskraftig och hållbar. Åtgärder motiveras dels genom att det förklaras varför de behövs, politisk rationalitet skapas också uttalat genom att i målskrivningarna visa vad det finns *för lite* av i dagsläget.

Hur strategierna uttrycker sig, ordval samt vilka diskurser som *lånas* har påverkats av EU2020 och landsbygdsprogrammet, då strategierna måste avgränsa sig emot deras målsättningar. Åtgärderna kan på så sätt också motiveras eftersom det följer rådande politiska program. Det faktum att strategierna också är en ansökan om att få starta ett leaderområde kan ha påverkat dem. Om det som ska komma att värderas i området är förenligt med jordbruksverkets värderingar (som godkänner samt har ett EU: perspektiv) ökar chansen för att få bilda ett leaderområde.

I och med att studien har analyserat två strategier, blir det tydligt hur slående lika de är trots sina geografiska och demografiska olikheter. Leadermetodens essens ligger i att lyfta det lokala, vilket de lokala projekten antagligen gör, med de idéer och perspektiv som styr LAG:s arbete verkar snarare som en respons på ett ovanifrån etablerat program som kräver en viss typ av vokabulär och rationalitet. På så sätt är det inte leaderområdets värderingar som prioriteras. Att strategierna är så pass lika kan vara ett tecken på att det pågår ett konsensus skapande kring landsbygdsfrågor. Strategierna har behövt förhålla sig till ett ideologiskt paket som kommer med styrningsdokumenten. När de måste förhålla sig till ett ideologiskt paket kan det bli så att ideologiska skillnader och intressekonflikter bortses. Bortser från att det

faktiskt finns konkurrerande diskurser. Att hålla nere politiska meningsskiljaktigheter över hur man ska bemöta stora internationella förändringar som de globala utmaningarna till förmån för att skapa konsensus kan innebära en risk för liktänkande (Fairclough 2010:225-7). I strategierna blandas diskurser på ett tämligen konventionellt sätt som inte är särskilt konkurrerande, iallafall inte på ett sätt som inte tidigare diskuterats. Att strategierna tvingas följa andras antaganden om landsbygdens beskaffenhet behöver inte innebära att det råder missnöje i områdena, det kanske sker oreflekterat. Kanske är den politik som kommer med Sveriges och EU:s mål (gällande landsbygdsutveckling) så pass dominerande att den har blivit "mainstream", den har blivit sunt förnuft (Fairclough 2010:265). På så sätt motiveras åtgärdsförslagen på ett fjärde sätt, de är *sunt förnuft*.

6.2 Metoddiskussion

Strategierna valdes för att jag ville studera strategier med olika geografiska och demografiska förutsättningar. Jordbruksverket skickade sju strategier (efter önskemål) och jag valde de två som var mest kompletta (fortfarande under konstruktion). Strategivalet är inget jag ångrar, dock hade jag velat studera fler strategier. Två strategier ställs lätt emot varandra, en tredje hade kunnat nyansera undersökningen ytterligare. Något som jag också hade velat göra är att undersöka produktionen av strategierna mer utförligt. Ytterligare en nyans hade varit att intervjua ansvariga för strategiernas produktion, för att ta reda på hur de förhåller sig till att "de är så strydda". Tyvärr räckte inte tiden till och anledningen är mitt metodval.

Kritisk diskursanalys är en stor, omfattande och något otydlig analysmetod. De olika analysnivåerna och diskurselementen kan omfatta mycket och gränserna mellan dem är svåra att se. Jag kunde inte ta del av ett *färdigt paket*, utan fick anpassa den till min studie, något som tog tid eftersom den också är abstrakt. Nu i efterhand hade jag hellre valt en analysmetod som inte är riktigt lika omfattande. Jag är trots allt nöjd med att ha testat den, att kritiskt granska text ur sitt uppenbara sammanhang är svårt. Jag upptäckte hur oreflekterad min läsning brukar vara, den lärdomen kommer jag att ta med mig i fortsatta studier.

7 Slutord

Inledningsvis trodde jag att strategierna var ett genuint lokalt utvecklat åtgärdsprogram baserat på områdets problem. När diskursen studerades närmare framträdde en annan bild. Strategierna måste följa ett ideologiskt paket som kommer med de inblandade programmen. Vilket gör att strategierna har anpassats till rådande politik och ekonomi. Med målsättningar tydligt anpassade efter pågående politik och ekonomi med krav på tillväxt kan det uppstå ett dilemma. Många lokala utvecklingsprojekt kan passa in under strategin och gynna landsbygden långsiktigt men det kan också hindra många utvecklingsprojekt och på så sätt hindra graden av innovation. Den innovation som kanske behövs för att utveckla dagens “mainstreamade” landsbygdsutveckling.

Avslutningsvis vill jag återgå till inledningen. Att landsbygden i media framställs som bristande är allt vanligare att läsa om, landsbygden framställs också bristande i strategierna. Det har fått mig att börja fundera på om det finns en underliggande diskurs om vikten av att ondgöra sig över det egna läget för att kunna attrahera resurser? Vilket jag tror stämmer, om inte landsbygden framställs som bristande kan dessa välbehövliga resurser hamna någon annanstans, som i staden.

Ett intressant område för vidare forskning (förutom att utöka min studie) vore att granska olika städers utvecklingsstrategier, just för att se om de också behöver ondgöra sig över det egna läget för att attrahera resurser? Hur stort ansvar tillskrivs människorna? Vid en mycket ytlig överblick av några städers strategier verkade fokus ligga på att förändra *strukturen*, inte människorna liksom de två leaderstrategier som jag har granskat och analyserat.

Källor och litteratur

Litteratur

Bergström G & Boreus K. (2012) *Textens makt och mening - Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur AB.

Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis - The Critical Study of Language*. Edinburgh: Pearson Education Limited

Fairclough N. (2003). *Analyzing Discourse - Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge.

Lasswell 1936 i Noren, Bretzer Y. (2010) *Sveriges Politiska System*. Lund: Studentlitteratur AB. Kapitel 1-vad är politik? s. 7-17

MacKinnon, D. (2000). 'Managerialism, governmentality and the state: a neo-Foucauldian approach to local economic governance'. *Political Geography* 19 293-314.

Richardsson E. John. (2007) *Analysing Newspapers: An approach from critical discourse analysis*. New York. PALGRAVE MACMILLAN.

Källor från internet

[Alla sidor aktiva 05-06-15]

Europeiska Kommissionen, EU2020 tillväxtstrategi. Bryssel den 3.3.2010 KOM(2010) 2020 slutlig. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:SV:PDF>

Fairclough 1992 i Fleur. C-J (2007) *Yttrandefrihet eller utrikespolitik-en diskursanalys av Muhammedkarikatyrerna i svensk dagspress*. C-uppsats Statsvetenskap. Växjö Universitet. s.25-26

Fokus - Sveriges Nyhetsmagasin. Mellander C. Flykten från landsbygden. (2014-09-23) <http://www.fokus.se/bastattbo/flykten-fran-landsbygden/>

Fairclough (1992) i Yongbing Liu (2008) *A Ett paper onm discourses approaches to politics, society and culture* i boken *Analysing Identities in Discourse*. Edited by Rosana Dolon and Julia. John Benjamin publishing company. s. 60

Jordbruksverket A, lokalt ledd utveckling genom leadermetoden 2014-2020 (2015-04-20) <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/landsbygdsutveckling/lokaltleddutvecklinggenomleader/lokaltleddutveckling20142020/lokaltleddutveckling.4.23f3563314184096e0d4ec2.html>

Jordbruksverket B, vad är leadermetoden? (2015-04-20)

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/landsbygdsutveckling/lokaltleddutvecklinggenomleader/lokaltleddutveckling20142020/vadarleader.4.37e9ac46144f41921cd13e37.html>

Jordbruksverket C, urval av strategier för lokalt ledd utveckling

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/landsbygdsutveckling/lokaltleddutvecklinggenomleader/lokaltleddutveckling20142020/urvalavstrategier.4.724b0a8b148f52338a32976.html>

Jordbruksverket D, jordbruksverkets strategi för landsbygdsprogrammets nationella projektstöd, 2008-12-09

<http://www.jordbruksverket.se/download/18.7e1323431288aff333480001627/1370041389605/Nationella+Strategin+2.1.pdf>

Jordbruksverket E, Landsbygdsprogrammet 2014-2020

<http://www.jordbruksverket.se/download/18.25a2ec014c4a6848aa20775/1427201900074/Landsbygdsprogrammet+2014-2020.pdf>

Jordbruksverket F. *Tillsammans gör vi landsbygden attraktiv- Leader i landsbygdsprogrammet.*

http://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_ovrigt/ovr183.pdf

Stenbacka S. från Jordbruksverkets hemsida (upptaderad 2015-04-24) *Makt relationen mellan stad och land.*

<http://www.jordbruksverket.se/omjordbruksverket/jobbspaajordbruksverket/student/studentarbete/aktuelleuppdrag/maktrelationenmellanstadochland.4.465e4964142dbfe44709ef5.html>

Utvecklingsstrategi. *Strategi för Lokalt Ledd Utveckling inom Upplandsbygd* (2014-2021).

Version 2014-12-04

Utvecklingsstrategi. *Lokal utvecklingsstrategi för Skellefteå Älvdal.* Version 2014-12-05